

DRAGØR KOMMUNE

Baseline lærere og pædagoger på mellemtrinnet

Skoleåret 2016 - 2017

Skole- og kulturafdelingen

01-09-2016

Indhold

INDHOLD	2
INDLEDNING OG GENSTANDSFELT	3
METODE	3
AFGRÆNSNING	4
HELHEDSVURDERING	4
BESKRIVELSE AF FORLØB - INTRODUKTION TIL SAMARBEJDET	6
LÆRERE	6
PÆDAGOGER	7
OVERVEJELSER FREMADRETTET	7
FORVENTNINGER TIL SAMARBEJDET	5
LÆRERE	5
PÆDAGOGER	5
HVAD ER FORUDSÆTNINGERNE FOR ET GODT SAMARBEJDE?	6
OVERVEJELSER FREMADRETTET	6
ERFARINGER MED SAMARBEJDET	7
LÆRERE	7
PÆDAGOGER	8
OVERVEJELSER FREMADRETTET	8
ELEVERNES TRIVSEL OG FAGLIGE UDVIKLING	9
LÆRERNE	9
PÆDAGOGERNE	9
OVERVEJELSER FREMADRETTET	9
ARBEJDSLIV	10
LÆRERE	10
PÆDAGOGER	10
OVERVEJELSER FREMADRETTET	10
ANDRE BEMÆRKNINGER	10

Indledning og genstandsfelt

I forlængelse af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen fra d. 7. juni 2013 fremgår det, at *"Pædagoger kan inddrages i undervisningen i en understøttende rolle ved at løse opgaver inden for deres kompetence på alle klassetrin. De vil fx kunne støtte og supplere læreren i de fagopdelte timer og vil kunne varetage understøttende undervisning alene med eleverne"*. Lokalt i Dragør er det politisk besluttet, at klubpædagogerne skal indtræde på mellemtrinnet i skolen fra 1. august 2016. Med henblik på løbende at følge dette og kunne evaluere midt på skoleåret, hvor lærere og pædagoger har arbejdet sammen på mellemtrinnet et halvt år, er det besluttet at udarbejde en baseline undersøgelse. Denne baseline undersøgelse sigter på at beskrive de forventninger, som lærere og pædagoger har haft til samarbejdet, hvilke udfordringer og gevinster de forventer og måske allerede har erfaret til samarbejdet. Dette gør det muligt allerede nu at give en forståelse af, hvor det kunne være muligt at kvalificere eller justere samarbejdet, samt give et blik for den udvikling, der sker i løbet af skoleåret.

Metode

Denne baselineundersøgelse er udarbejdet på baggrund af fire fokusgruppeinterviews med lærere og pædagoger, hvoraf det ene interview blev til et enkeltmandsinterview, da der var sygdom blandt de øvrige deltagere. På hver skolematrikel er der lavet interview med lærere på mellemtrinnet, som skal samarbejde med klubpædagogerne. Der er lavet ét samlet fokusgruppeinterview med alle de pædagoger, som er trådt ind på mellemtrinnet i skolen. Interviewene er foretaget over en periode på 4 uger, hvorfor interviewpersonerne også i nogle af interviewene har haft en spæd erfaring med samarbejdet. Mange af interviewpersonerne har haft erfaringer med samarbejdet mellem lærere og pædagoger, men i indskolingen. Tilgangen til fokusgruppeinterviewene, i denne undersøgelse, er kvalitativ. Her er der gjort brug af en tragtmodel, hvor deltagerne først er blevet stillet et bredt overordnet spørgsmål for at sætte refleksionen i gang, og efterfølgende er interviewene fortsat i en mere struktureret form med henblik på at sikre svar på denne baselines opstillede spørgsmål omkring lærer og pædagog samarbejdet på mellemtrinnet. Hensigten med at lave gruppe- og fokusgruppeinterviews har primært været at sikre plads til nuancer i de forskellige målgruppers besvarelser, samt at opnå kendskab til målgruppernes måde at tale sammen om lærer- og pædagog samarbejdet på mellemtrinnet i skolen.

Til interviewene er udarbejdet særskilte interviewguides til henholdsvis lærerne og pædagogerne. Spørgsmålene i interviewene har ofte haft karakter af opklarende spørgsmål, enten strukturelle spørgsmål (eks. "prøv at beskriv", "du siger...", "kan du prøve at beskrive...") eller kontrastspørgsmål (eks. "Hvis organiseringen af samarbejdet ikke har været optimalt, hvad ville så være en optimal måde at organisere

det på?”). Når noget er fremstået som meget naturligt og indforstået er det i interviewet blevet forsøgt at få interviewpersonerne til at udfolde dette yderligere med henblik på, at alle, også de der ikke har deres naturlige gang i skolen, ville kunne se nuancerne i udfordringerne.

I hvert interview blev alle interviewdeltagere indledningsvis kort introduceret til formålet med interviewet. Det er gjort klart, at vi vil anonymisere deres udsagn, og at de ville kunne få denne baseline at se, hvis de ønsker det. Afslutningsvis i interviewene blev interviewdeltagerne spurgt, om der var noget, som manglede at blive nævnt eller udfoldet. Nogle kommentarer faldt uden for interviewets genstandsfelt, og er derfor ikke medtaget i rapporten, hvilket interviewdeltagerne er orienteret om.

Det var primært den ene konsulent som stillede spørgsmål, mens den anden tog noter og hjalp med at styre, at alle emner blev berørt inden for tidsrammen på en time. Der forefindes noter og optagelser af alle interviews, men dette fremlægges ikke som bilag af hensyn til interviewdeltagerens anonymitet.

Afgrænsning

Vi har i denne baselineanalyse ikke interviewet elever, ledere eller forældre om deres oplevelser med lærer- og pædagog samarbejdet. Disse grupper ville givetvis kunne komme med relevante perspektiver på sagen, men i dette arbejde har vi valgt at fokusere på medarbejderperspektivet.

Helhedsvurdering

Overordnet kan det konstateres, at lærerne og pædagogerne ser positivt på at skulle samarbejde på mellemtrinnet i skolen. De beskriver, at de som forskellige fagligheder kan supplere hinanden godt i skolen. Der er med andre ord en gensidig forventning på tværs af de to faggrupper om, at deres samarbejde kan blive til gavn for deres arbejde og for børnenes læring og trivsel. I den forbindelse beskrives det som en nødvendig forudsætning, at de skal lære hinanden og hinandens kompetencer at kende, dels fagligt men også personligt.

Det italesættes i interviewene, at det primært vil være, og er, lærerne, der står for det fagfaglige, mens pædagogerne hovedsageligt vil fokusere på det trivselsmæssige. Der bliver i enkelte sammenhænge givet udtryk for, at denne rollefordeling kan udfordres og på sigt være anderledes.

Det understreges i både interviewene med lærerne og pædagogerne, at der er en grundlæggende organisatorisk udfordring i forhold til at have fælles tid sammen til forberedelse og planlægning - et aspekt som det synes nødvendigt at håndtere. Dels i forhold til ambitionen om at skabe et fundament for

ligeværdigt samarbejde, men også med henblik på at sikre kvaliteten af de fælles læringsaktiviteter. Bedre tid til forberedelse, planlægning og efterfølgende evaluering vil, ifølge de adspurgte, skabe bedre forudsætninger for et konstruktivt samarbejde, det vil være nemmere at inddrage pædagogens faglighed, og det vil kunne give bedre forudsætninger for børnenes læring og trivsel.

Pædagogernes indtræden på mellemtrinnet i skolen forventes særligt positivt i forhold til børnenes trivsel i skolen.

Forventninger til samarbejdet

Lærere

Lærerne ser generelt positivt på at skulle samarbejde med pædagogerne i skolen. De ønsker et ligeværdigt samarbejde, hvor man kan blive hinandens refleksionspartnere og tilrettelægge gode læringsaktiviteter for eleverne. Lærernes største frygt i forbindelse med samarbejdet er, at pædagogen får funktion af "radiatorpædagog", altså en pædagog som ikke deltager ligeværdigt.

Nogle lærere oplever en del frustration i forhold til, at de oplever sig selv som pædagogens arbejdsgiver og ikke som deltager i et ligeværdigt samarbejde. På den måde opleves det nogle gange som en ekstra byrde, der reducerer lærerens forberedelsestid. Andre har oplevet det positivt, at pædagogerne, som særligt er med på fleksdagene, kan komme ind og understøtte de læringsaktiviteter, læreren har planlagt. De har oplevet, at pædagogens tilstedeværelse gør det muligt at lave andre aktiviteter, også ud af huset, hvilket ellers ikke havde været en mulighed. Lærerne har positive forventninger til pædagogernes tilstedeværelse, særligt i forhold til at styrke elevernes trivsel. Derudover forventer lærerne, at pædagogerne kommer til at indgå aktivt i planlægningen af undervisningen og læringsaktiviteterne.

Pædagoger

Pædagogerne forventer, at det bliver et ligeværdigt samarbejde, hvor man i samarbejde kan tilrettelægge og planlægge læringsaktiviteter. Flere pædagoger giver udtryk for, at de synes, at det er dejligt i begyndelsen, mens de er nye på skolerne, da lærerne har teten, så pædagogerne har mulighed for at få en fornemmelse af det nye på skolen. De forventer også, at det kommer til at gøre en positiv forskel for de børn, der måske har det svært i skolen og som trænger til ekstra støtte fra en ekstra voksen. Derudover forventer pædagogerne også, at det kan gøre en positiv forskel, at pædagogerne kan komme med nye perspektiver og vinkler på eleverne, da de kender dem fra andre kontekster end skolen (for eksempel fra børnenes SFO eller klub), hvilket måske kan hjælpe nogle elever. Det kan også komme til at give en anden sammenhæng for børnene, at nogle af de voksne fra skolen også er der om

eftermiddagen. I den forbindelse giver flere pædagoger udtryk for, at de ville synes det var optimalt, hvis de havde mulighed for at gå med over i klub efter skole, hvilket de ikke har haft mulighed for i denne første tid.

Hvad er forudsætningerne for et godt samarbejde?

Det beskrives af alle interviewpersoner på tværs af faggrupperne, at det er nødvendigt at skabe fælles tid til forberedelse og planlægning – også gerne før sommerferien, da lærerne beskriver, at meget af deres planlægning af læringsaktiviteter foregår der. Det beskrives, at det er nødvendigt med tid sammen *før* og *efter* læringsaktiviteterne, så det er muligt at få det bedste resultat ud af selve forløbet. Det er vigtigt at kunne mødes *før* i forhold til at kunne planlægge og tilrettelægge mest optimalt og i forhold til at kunne sætte hinandens kompetencer i spil sammen til gavn for elevernes læring og trivsel. Det er også vigtigt at kunne mødes *efter*, da det gør det muligt at kunne evaluere og sparre om de udfordringer, der kan have været i løbet af læringsforløbet. På den måde kan det være muligt at blive sparrings- og refleksionspartnere. Derudover beskrives det som væsentligt, at man anerkender og kender hinanden og hinandens kompetencer. Derudover ville det være en fordel, hvis pædagogerne var mere tilstede, ikke kun på fleksdagen, men også i løbet af ugen. Det beskrives også, at det kunne være fint, hvis pædagogerne indgik i teamene omkring klasserne og årgangene.

Overvejelser fremadrettet

Det kommer til udtryk, at både lærere og pædagoger ønsker sig tid til at samarbejde både før og efter læringsaktiviteterne. Der er et behov for, at lærere og pædagoger kan planlægge skoleåret sammen, kan forberede de konkrete læringsaktiviteter sammen og kan evaluere på læringsaktiviteterne efterfølgende. Det er derfor et ønske fra lærere og pædagoger, at der bliver lavet nogle rammer, som kan give mulighed for dette.

Beskrivelse af forløb - introduktion til samarbejdet

Lærere

I interviewene med lærerne blev det tydeligt, at de to skoler og de tre matrikler i nogen grad har haft forskellig tilgang til at introducere pædagogernes indtræden på mellemtrinnet. Nogle lærere giver udtryk for, at de ikke er blevet særligt grundigt introduceret til samarbejdet, og ikke er helt klar over, hvordan og hvorledes samarbejdet skal realiseres. Her efterlyser lærerne en klarhed over organiseringen af samarbejdet, kommunikation og information.

Andre lærere giver i højere grad udtryk for, at de er blevet informeret om, at der ville komme pædagoger efter sommerferien. Enkelte har hilst på de pædagoger, som de efter sommerferien skulle samarbejde med. Ingen af lærerne oplevede, at de havde mulighed for at kunne inddrage pædagogerne i planlægningen af de forløb, de skulle samarbejde om det kommende skoleår. Meget af lærernes planlægning af skoleåret ligger allerede før sommerferien, hvorfor de efterspørger at kunne planlægge sammen med pædagogerne allerede der. Grundlæggende er der også, fra lærernes side, usikkerhed om, hvor meget tid pædagogerne har til at forberede. Det beskrives, at der mangler informationer om nogle grundlæggende forudsætninger.

Pædagoger

Nogle af pædagogerne giver udtryk for, at de i forløbet op til, at de skulle til at arbejde mere i skolen, var lidt frustrerede. En frustration, som i nogen grad hang sammen med udmeldingen om, at det kun var uddannede pædagoger, der skulle med i skolen, hvorefter de fandt ud af, at der nu også er uuddannede pædagoger i skolen. Derudover hang frustrationen også sammen med måden, hvorpå den nye arbejdsopgave blev introduceret. Det følte, for nogen, som "frivilligt tvang" at skulle arbejde i skolen. Dette beskrives som ubehageligt. Pædagogerne har alle været igennem et uddannelsesforløb, som beskrives positivt, dog ville de gerne have haft tid, sammen med de lærere, som de skulle samarbejde med, da dette ville have givet dem mulighed for at lære hinanden og hinandens faglighed at kende. Dette kunne måske også have givet et fælles udgangspunkt for at skulle samarbejde.

Overvejelser fremadrettet

Det kommer til udtryk, at lærerne og pædagogerne kunne ønske sig, når omstændighederne tillader, at der bliver lavet en ensartet strategi for, hvordan lærere og pædagoger introduceres til samarbejdet fremover. Det vil, ifølge de adspurgte, være en fordel, hvis der bliver tid til, at lærere og pædagoger kan mødes før sommerferien med henblik på at lære hinanden at kende og sammen planlægge det kommende skoleår.

Erfaringer med samarbejdet

Lærere

Der er forskellige erfaringer med samarbejdet blandt lærerne. En del er meget begejstrede for de pædagoger, som er kommet ind i skolen. De beskriver dem som meget positive og med meget gåpåmod i forhold til de læringsaktiviteter, de har planlagt. De er glade for, at de kan gøre det muligt at

komme ud af huset og lave anderledes læringsforløb. De beskriver også en forståelse for, at det må være en svær opgave for pædagogerne at skulle komme ind i forskellige klasser én gang om ugen og præstere. Andre lærere synes, det er svært at skulle agere arbejdsgiver og oplever nogle gange, måske mest fra tidligere forløb, at de møder en "radiatorpædagog", som ikke bidrager særligt. Det skyldes måske, at pædagogerne har svært ved at se, hvad deres rolle kan være. Det er svært, når der ikke er tid sammen før og efter læringsforløbene til at forberede. Konkret er lærerne også i tvivl om, hvorvidt pædagogerne har tid til forberedelse. Derudover har lærerne oplevet at det virker positivt for børnene at pædagogerne er en gennemgående voksen for børnene i løbet af dagen. Derfor foreslår nogle også, selvom det er dejligt at have pædagogerne med på fleksdagene, også at sprede deres timer lidt i løbet af ugen.

Pædagoger

Pædagogerne føler sig meget godt taget i mod af skolerne og lærerne. De oplever, at lærerne er tjekkede i forhold til at have styr på forløbene. Pædagogerne beskriver, at der er forskel på den måde, som skolerne har introduceret pædagogerne i skolen. Generelt er pædagogerne glade for, at de deltager på fleksdagene, da det opleves som meningsgivende og som en dag, hvor de kan sætte deres kompetencer i spil. Pædagogerne giver indtryk af, at de står for det trivselsmæssige i skolen og giver flere beskrivelser af, at det er en fordel, at de kender børnene fra klubben. Som eksempel giver en af pædagogerne en beskrivelse af, at der var en dreng, som i klubben var meget velfungerende socialt, men han var helt anderledes i skolen, da han var ordblind. Her er det muligt, i samarbejde med lærerne, at drøfte, hvordan det kan være muligt at vende hans trivsel i skolen. Pædagogerne udtrykker, at de er glade for at være i skolen, selvom det ikke var det de ønskede i første omgang. Dog beskriver de, at det er forbundet med en del udfordringer for deres arbejdsliv og økonomi, da det for en del af pædagogerne betyder, at de har mistet en del af deres aftenstillæg og derfor er gået ned i løn, hvilket har personlige konsekvenser. Derudover er der også det med at skulle forholde sig til to arbejdspladser. Det opleves som meningsfuldt i forhold til at kunne være en gennemgående voksen i børnenes dag. Derfor giver flere pædagoger udtryk for, at de gerne ville have mulighed for at følge med fra skolen over til klub om eftermiddagen. På den måde kunne pædagogerne have mulighed for at følge op på børnenes dag i skolen.

Overvejelser fremadrettet

Det kommer til udtryk, at både lærere og pædagoger er glade for at samarbejde på fleksdagen - det giver mening. Dog ønsker de sig, at mulighederne for at pædagogerne også kunne deltage i løbet af

ugen undersøges. Derudover beskriver flere, at det for børnene ville være godt, hvis pædagogerne kunne følge børnene fra skole til klub.

Elevernes trivsel og faglige udvikling

Lærerne

Lærerne forventer, at det vil være positivt for eleverne, at der er to voksne. Nogle beskriver, at det ikke nødvendigvis er det, at det er en pædagog, men det at der er to. I den forbindelse giver lærerne udtryk for, at lærerne også har fokus på elevernes trivsel, og at det nogle gange kan komme til at virke som om, at lærerne ikke har haft fokus på dette tidligere. Med andre ord føler de, at der bliver sat spørgsmålstejn til deres faglighed i forhold til elevernes trivsel, når det bliver besluttet, at det er nødvendigt med pædagoger til at holde øje med dette.

Når der er to personer i klassen er det nemmere at nå rundt til alle elever og det er en fordel i undervisningssituationer. Det gør det også nemmere at lave holddeling, som er godt, dels for det faglige, men også for trivslen.

Nogle lærere beskriver også, at pædagogerne hjælper med at få øje på flere af de elever, som de måske ikke altid når ud til, da de beskriver, at de som lærere nogle gange utilsigtet fokuserer på de elever der er bagud og de der er langt fremme, mens de der måske er mere stille og ikke siger noget kan blive lidt glemt i larmen fra de øvrige. Her kan et par ekstra øjne give et blik for, hvor disse børn måske ikke deltager i læringsaktiviteterne.

Pædagogerne

Pædagogerne har generelt positive forventninger til, at de vil kunne påvirke børnenes trivsel positivt. I forhold til det fagfaglige beskriver de, at de er lidt på udebane. Nogle synes, at det er meget spændende at skulle indgå i fagfaglige aktiviteter, mens andre føler sig usikre overfor dette.

Overvejelser fremadrettet

Der kommer nogle usikkerheder til udtryk blandt begge faggrupper i forhold til rolleinddelingen. Nogle af lærerne giver udtryk for, at pædagogernes fokus på trivsel betvivler deres egen faglighed. En mere tydelig præsentation af rollefordelinger og muligheder kunne måske overvejes fremover for at imødekomme disse usikkerheder.

Arbejdsliv

Lærere

For lærerne kan det i begyndelsen føles som en ekstra arbejdsbyrde, da de føler sig forpligtiget overfor pædagogerne, og da de skal planlægge alene. De beskriver sig selv som arbejdsgiver over for pædagogen, hvilket de ikke oplever som optimalt.

Pædagoger

Pædagogerne oplever, at deres indtræden på skolernes mellemtrin har en del konsekvenser for deres arbejdstider. Selve det at skulle til at arbejde en del i skolen føles, som tidligere beskrevet, som frivillig tvang. Men også i forhold til arbejdstider, kollegaer, opgaver og økonomi er deres arbejdsliv forandret. Rent økonomisk har det betydet at de får færre aftentillæg, hvorfor nogle beskriver, at de så må arbejde mere i weekenderne eller lignende. De andre arbejdstider betyder også noget i forhold til familielivet, hvor det af nogen opleves positivt, mens det af andre opleves som mere udfordrende. Dernæst er der også nogle udfordringer i forhold til at skulle indgå på to arbejdspladser.

Overvejelser fremadrettet

Lærernes følelse af at være blevet arbejdsgiver bør nok imødekommes fremover – igen med tydelig kommunikation og forventningsafstemning. Det bør overvejes, hvordan det er muligt at organisere samarbejdet således at det opleves ligeværdigt for både lærere og pædagoger.

Andre bemærkninger

I løbet af interviewrækken forekommer det, at visse udtryk og antagelser går igen. Heriblandt en indforstået forståelse af, at lærerne står for det fagfaglige, og pædagogerne står for det trivselsmæssige. Dette forekommer ikke som et udtryk for modvilje, men som en indforstået opfattelse af arbejdsdelingen.

Det forhold, at lærerne føler sig som arbejdsgiver for pædagogen har affødt udtryk som "min pædagog" og en frygt for en såkaldt "radiatorpædagog".

